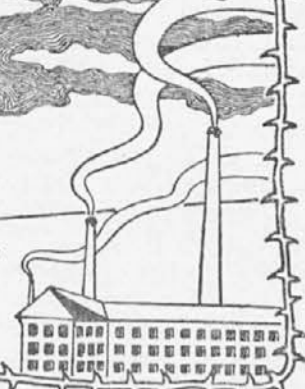

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
poluletna . . . „ 1.50
četrletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 26. V LJUBLJANI, dne 31. maja 1907. Leto II.

Čehi premišlujejo, kako bi ustanovili skupen klub, ravnotako Poljaki. Jugoslovani se najbrže združijo. Za Rusine se ne ve, kam bodo potegnili.

Kaj pa v socialnem ozirju?

Krščanski socialci so nam porok, da se bo delala socialna politika. Saj dela bo dovolj. Najprej preskrba za starost in onemoglost. Že več let se to zahteva, v tem parlamentu upamo, da se reši. Dalje se morejo primerno preustrojiti bratovske skladnice. Država mora na kak način priti na pomoč delavskim zavarovalnicam proti nezgodam, sicer bodo poginile eno za drugo. Naša v Trstu že komaj diha. Obrtno nadzorništvo se mora spopolniti in sploh je ves obrtni red potreben pregleda. Sedaj dobi podjetnik glede nedeljskega počitka ali podaljšanja delavskega časa vedno kak izgovor.

Povejmo primero. V naših predilnicah delajo večinoma delavke pri statvah in tudi drugod na akord. Kadar dobi podjetnik slabo blago, pa naznani obrtni oblasti, da se mu z delom mudi in delavke morajo delati po dve uri več na dan. Zasluži pa delavka ravno toliko, ker se ji blago vedno trga. Ni še dolgo, ko mi je pravila delavka iz neke predilnice na Kranjskem, da je delala deset ur v tednu več, kakor bi bilo treba, torej pet dni po trinajst ur in v soboto je videla, da je zaslužila en vinar več, kakor prejšnji teden. To je popolnoma navadna svinjarija, kdor tako dela, je oderuh in ni vreden, da ga obsije solnce.

Koliko si želimo delavci glede zborovalne in združevalne svobode. Sedaj ti je vedno za najmanjšo stvar, ki je ne narediš po vseh nemanih pravilih, takoj paragraf ali pa še kak birič za petami. To se mora spremeniti. Svoboda za vse, ne samo za kapitaliste.

Da, proti taki svobodi kapitalistov smo, kakor jo imajo sedaj. Združijo se v kartel in nobenega paragrafa jim ni treba, če tudi podraže blago za polovico. Na ta način je razumljivo, da deli češka železna industrijska družba 37 procentov dividende.

Mi upamo, da bo novi parlament boljši za delavca, kot je bil prejšnji. Zato smo se veselili splošne volivne pravice. Kaj bodo naredili socialni demokratje? Spominjamo se še vedno, kaj so naredili v nemškem državnem zboru. Glasovali so proti preskrbi za starost in onemoglost, glasovali proti delavskemu zavarovanju. Če bodo tudi pri nas poskušali uganjati take otročarije, se jim bo primerilo to, kar se je primerilo nemški socialni demokraciji. Namesto 83 jih bo prišlo v parlament drugič 38. Samo vpitje delavstvu nič ne pomaga.

Z lastnimi močmi.

Iz seje S. K. S. Z.

Redne seje S. K. S. Z. se določijo na vsak ponedeljek.

Na sv. Rešnjega Telesa dan se udeleži S. K. S. Z. izprevoda s sv. Rešnjim Telesom z zastavo.

»Slovensko katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Tržiču« praznuje 29. junija t. l. slovesno svojo desetletnico. Spored slavnosti je določilo društvo tako-le:

Ob 10. uri dopoldne slovesni sprejem došlih gostov.

Ob 11. uri dopoldne sveta maša v farni cerkvi, ki se je udeleže društva korporativno.

Ob 12. uri opoldne skupni obed v gostilni Jurija Mali v Tržiču.

Ob pol 4. uri popoldne skupni odhod k ljudski veselici pri Krvinu na Slapu.

Pri veselici sodeluje tudi slavna tovarniška godba s Save pri Jesenicah.

gledala ven, kot bi nekoga pričakovala; na mizi je stalo skromno kosilo in ob ognju naslanjač. Kmalu nato je nekdo potrkal na vrata, mati jih je odprla in otroci so skočili in tlesknili z rokami, ko je vstopil oče. Bil je premočen in truden, stresal je sneg z obleke, otroci pa so mu pobrali suknjo, klobuk, palico in rokavice in zbežali s tem ven. Ko je sedel k mizi, so mu skušali splezati na kolena, mati je sedla poleg njega in iz vseh oči se je svetila najlepša sreča.

Tedaj se je prizor skoro neopazno spremenil. Namesto sobe se je prikazala majhna spalnica, v kateri je umiral najlepši in najmlajši otrok; rože so bile zbežale z njegovih lic in blesk iz njegovih oči in umrl je, ko ga je gledal celo grobar s sočutjem, ki ga ni prej nikdar poznal ali čutil. Bratje in sestre so se zbirali krog njegove postelje in prijemale njegovo nežno, shušano roko. Roka je bila tako mrzla in tako težka, da so se prestrašeni umikali in z grozo opazovali obraz umrle sestre; kajti dasi je bila tako tiha in mirna, in dasi se je zdelo, kakor bi sladko spala, so vendar videli,

Novi parlament.

Samo Galicija še ni volila vseh svojih poslancev. Drugodi so se pa 23. t. m. vršile ožje volitve. V ožjih volitvah so dobili nekaj mandatov industrijci, kapitalisti in sploh so se malo pomnožile liberalne stranke. To pa edino iz tega razloga, ker so se v nekaterih krajih združili razne strančice proti krščanskim socialcem in socialnim demokratom, največ pa zato, ker so socialni demokratje dosledno povsod podpirali liberalce in naj jim bodo tudi najhujši nasprotniki.

Kako bo delo v novem parlamentu? Vlada bo morala zelo paziti, da ne zavozji, ker ni nobene stranke v parlamentu, ki bi imela večino, ampak je večina malih strančic, ki bo vsaka hotela delati svojo politiko. Najmočnejša stranka bodo gotovo nemški krščanski socialci, s katerimi so se združili tudi konservativni Nemci. Stranka bo potem štela 101 moža. Takoj na to pa pride 83 socialnih demokratov. Ne ve se še, ali bodo imeli skupen klub ali bodo ločeni, ker češki socialni demokratje, katerih je čez 20, nič kaj ne marajo poslušati nemških, ki jih je 10 več.

Povest od škrtov, ki so ukradli grobarja.

Angleški spisal Charles Dickens.
(Dalje.)

Ko je Gabrijel Grub zopet prišel do sape, ki mu je pohajala vsled prehitre vožnje navzdol, je zapazil, da se nahaja na prostoru, ki je bil podoben veliki votlini, in da ga obdaja neštevilno grdih, jeznih škrtov. Sredi votline je sedel na vzvišenem stolu kralj, Gabrijel pa je stal zraven njega in se ni mogel za las premakniti.

»Mrzla noč,« je dejal kralj škrtov, »jako mrzla noč. Prinesite kozarec gorke pijače.«

Takoj je izginilo pol tucata postrežljivih škrtov, ki so se neprestano smehljali, tako da jih je Gabrijel imel za dvorjane; nato so se naglo vrnili s kozarcem polnim tekočega ognja ter ga ponudili kralju.

»Ah!« je dejal škrt, čigar lice in grlo je bilo popolnoma prozorno, ko je pil ogenj, »to

zares ogreje! Prinesite eno čašo tudi za gospoda Gruba.«

Zastoj je zatrjeval nesrečni grobar, da bi to bilo popolnoma zoper njegovo navado, če bi ponoči pil gorke pijače; kajti eden izmed škrtov ga je trdo prijel, drugi pa mu je vsipal plapolajočo pijačo v usta; in cel zbor je jokal od smeha, ko je kašljal in lovil sapo in si brisal solze, ki so mu privrele iz oči, ko je izpil ognjeno pijačo.

»Zdaj pa,« je dejal kralj in pri tem zadril ostro špico svojega klobuka Gabrijelu v oči, kar mu je povzročilo strašne bolečine, »zdaj pa pokažite možu blede zavisti in godrnjave osornosti nekaj naših slik.«

Ko je škrt to izgovoril, je počasi izginil temen oblak, ki je zakrival ozadje votline, in Gabrijel je zapazil kakor v veliki daljavi revno napravljeno, toda lično in snažno sobo. Ob svetlo plapolajočem ognju je videl kopico majhnih otrok, ki so se obešali materi na krilo ali pa so se igrali ob njenih nogah. Mati je zdajpazdaj vstala, odgrnila zaveso na oknu in po-

Sklene se: S. K. S. Z. se udeleži desetletnice bratskega društva tržiškega z zastavo. S. K. S. Z. priporoča društvom, naj se kolikor mogoče v velikem številu udeležijo desetletnice »Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva sv. Jožefa v Tržiču«. Društva, ki se udeležijo desetletnice, naj naznanijo število udeležencev naravnost na naslov »Slovensko katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa v Tržiču« vsaj do 16. junija. Društva, ki se nameravajo udeležiti z zastavami, naj to tudi naznanijo c. kr. okrajnemu glavarstvu v Kranju.

Ženski oddelek S. K. S. Z. priredi sveto mašo s cerkvenim govorom dne 9. junija t. l. na Rožniku, na kar se opozarjajo članice in člani, kakor tudi prijatelji S. K. S. Z.

Zahvala in priporočilo. Se enkrat opomni-mo vse naše ljubljanske somišljenike in somišljenice, naj se večkrat spominjajo liberalnih dobrot, ki so jih bili deležni ob volitvah. Nikar naj ne pozabijo povrniti vsem tem dobrotnikom, prav po njih zaslugah. — Danes moramo objaviti nekaj imen. Imenovani so se veselili, mi smo žalovali, sedaj naj se obrne, mi se veselimo in oni naj žalujejo. Z velikim veseljem je pozdravljal trgovce in urar Čuden oni sprevoz pijancev in otrok, ki je šel po mestu po razglasitvi Hribarjeve zmage. Dalje so nekateri izobesili zastave. Mi jim privoščimo to nedolžno veselje, saj se jih je le malo tako izporabilo. To so bili: tvrdka Urbanc, vrvar Adamič, Rohrmann (tvrdka Pakiž), gostilničar Belič, Dunajska cesta št. 6, pri Mikužu, Koldvorske ulice 3, gostilničar Zupančič v Vodmatu, lekarnar Trnkoczy, odvetnik dr. Tavčar, nadučitelj Dimnik, tovarnar barv Adolf Hauptmann, primarij dr. Slajmer. To so pa tudi že vsi. Vsi ti žive seveda samo od Hribarja. Prav, prav. — Iz gostilne pri Kozjaku je pa »telegrafiralo« županu več volivcev. Posebno se priporočata mesarja Josip Kozak pa Milan Kozak, ki v družbi z dr. Ivanom Milanom Hribarjem »telegrafirata« iz Ljubljane županu Hribarju. Kdor zna pa zna. Telegrafirali so gotovo kakor otroci, namreč po — cvirnu«. — Iz dežele pa so poslali Hribarju čestitke razen treh vsi liberalci.

Javna telovadba. V nedeljo, dne 26. t. m. je nastopil telovadni odsek ljubljanske S. K. S. Z. skupno s telovadci Blaž Potočnikove čitalnice v Št. Vidu v »Unionu« v javni telovadbi. Krepki telovadci so rešili častno svojo nalogo. Nastop in točno izvajanje je naravnost očaralo navzoče občinstvo. Čudili smo se, kako so se mogli ti mladi fantje v tako kratkem času toliko izvežbati. Nas veselili ta lep začetek. Gotovo bo vplival na druge delavske in drugačne organizacije, da se bodo v marsikakem kraju ustanovili prepotrebni telovadni krožki. Mladi rod naj si okrepi telo in izobrazí duha in potem bodo delavske in kmečke organizacije dobile dosti mož, ki bodo zmožni za voditelje. Krepkih, zavednih organizatorjev nam še marsikaj manjka. Naši mladi naraščaj pa mnogo obeta in naš pogled v bodočnost je jasen. Bodočnosti se ne bojimo. Naša bo!

Naši telovadci. Preteklo nedeljo je priredil v veliki dvorani hotela »Union« telovadni pododsek naše krščansko-socialne zveze javno telovadbo. Nestrpno je vse pričakovalo prvega javnega nastopa naših mladih telovadcev, ki so šele pred nekaj meseci pričeli s svojimi vajami. Obenem so z ljubljanskimi telovadci nastopili tudi telovadci Blaž Potočnikove čitalnice iz Št. Vida nad Ljubljano. Nastop vseh teh vrlih mladeničev, ki so pod

da je mrtva, in so vedeli, da kot angel gleda iz jasnih, blaženih nebes nanje in jih blagoslavlja.

Zopet je zakril oblak ginljivo sliko in prizor se je vdručič spremenil. Oče in mati sta ostarela in oslabela in število otrok se jima je krčilo za več kot polovico; toda veselje in zadovoljnost je počivala na vsakem licu in blestela v vsakem očesu, ko so si zbrani krog peči pripovedovali stare povesti iz davnih časov. Oče se je sklonil počasi in v miru v grob in kmalu mu je sledila njegova pomočnica v vseh njegovih težavah in skrbeh na kraj miru in pokoja. Tisti, ki so ostali za njima, so klečali ob njenem grobu in so rosili zeleno trato, ki ga je pokrivala, s svojimi solzami; tedaj so vstali in odšli žalostni in pobiti, toda ne obupani; kajti vedeli so, da bodo izgubljene enkrat zopet našli. Znova so se začeli pečati s svojimi opravili, njihova zadovoljnost in njihovo veselje se je zopet vrnilo in oblak je zakril sliko pred grobarjevimi očmi.

vodstvom glavnega vaditelja g. Perdana tako pogumno izvajali najtežje točke, je vse gledavce, katerih je bilo jako veliko, kar očaral. Navdušeno je občinstvo s ploskanjem in živio-klici odlikovalo vrle telovadce. Gospodične so pa s šopki obmetavale mlade junake. — Med občinstvom smo videli odposlance raznih društev po deželi, tako iz Jesenic, Tržiča, Device Marije v Polju, Št. Lenarta, Gorij itd. — Tudi veselica zvečer je bila jako dobro obiskana.

Telovadni odsek. V nedeljo dopoldne zboroval je pod predsedstvom dr. Kreka v zvezini dvorani ljubljanski telovadni odsek. Iz tega zborovanja posnemamo sledeče velevažne sklepe: 1. Naš zbor izraža prepričanje, da je neobhodno potrebno, da dobimo telovadcev, ki naj se posvetijo samo organizaciji telovadnih odsekov. 2. Potreba je, da ustanovimo neko središče vseh telovadnih odsekov. Ljubljanski telovadni odsek naj bi bil središče, v katerem naj bodo zastopani odposlanci vseh odsekov. 3. Da bodo mogli telovadni odseki uspešno delovati, je treba centralne šole. Vpeljejo naj se vsako leto poučni tečaji, h katerim naj pošilljajo izvenljubljanska društva svoje zastopnike. Tak poučni tečaj naj se vpelje že letošnje leto. Današnji zbor predlaga, da naj skrbi središče telovadnih organizacij čimpreje, da dobe telovadci primerno uniformo. Pri vseh teh točkah se je zanimivo razpravljalo, tako da je upanje, da bomo mogli koncem leta poročati o uresničenju vseh teh predlogov in nasvetov.

Poročila o shodu strokovnih društev v Polju še nismo prejeli in ga priobčimo prihodnjič.

Strokovno društvo ljubljanske predilnice je priredilo dne 26. t. m. običajen izlet, kakor se je to sklenilo ob ustanovitvi društva, da skrbi društveni odbor za to, da se da članom razvedrila v krasni spomladni naravi. Da je to mogoče v pravem pomenu doseči, treba je, da se vrši izlet v krajih, kjer se je res mogoče delavstvu razvedriti. Tak izlet je bil pretečeno nedeljo, ko smo pohiteli k D. M. v Polje. Mislim, da mi ni treba opisovati krasne okolice, ker ta je obče poznana, ni pa znano nekaj družega, za kar nas veže prijetna dolžnost, da tem potom priobčimo. Izrekamo namreč našo najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so pripomogli v to, da smo preživeli nekaj uric ne le v krasnem Polju, temveč med brati in sestrami po duhu in delu. Vedeli smo, da je delavstvo tukaj dobro organizirano in da nas bodo veseli, toda naravnost presenečeni smo bili, ko smo bili po sveti maši tako častno sprejeti v njihovem »Društvenem domu«. Nehote se nam je vzbudilo nekaj takega kakor zavist, toda v trenutku nas je neko sveto občudovanje tega delavskega društva opozorilo na to, da le pogum in požrtvovalnost privede delavstvo do lastnega ognjišča. V sramoto sebi moramo konstatirati, da je delavstvo na deželi za desetletja pred nami. Ko bi imelo delavstvo v Ljubljani le polovico one eneržije in vstrajnosti, kot jo ima delavstvo na deželi, bi se moral na vsak način že dvigati v Ljubljani krasen društven dom, posebno še, ako pogledamo na število delavcev na deželi in na naše število! Toda dovolj o tem! Dolžnost naša je, da se najiskrenejše zahvalimo preč. g. L. Smolnikarju za prekrasen cerkven govor in za cerkveno opravilo, dalje slavnemu cerkvenemu pevskemu zboru pod vodstvom g. A. Hlebec za prelepo petje pri sveti maši, potem gospodom tamburašem

»Kako ti je všeč?« je vprašal škrat in obrnil svoj široki obraz Gabrijelu Grubu.

Gabrijel je mrmral ves zmešan, da je prav prijazno, in je nekoliko osramočen povetil oči pred žarečim pogledom škratovim.

»O ti klaverni človek — ti —« je dejal duh z glasom najgloblje zaničevanja in je hotel še več pristaviti; toda nevolja mu je zadušila glas. Zato je vzdignil eno svojih gibčnih nog, zavrtel jo nekolikokrat krog glave, kakor bi hotel varno pomeriti, in dal Gabrijelu Grubu krepko breco; nato se je vrgla cela množica škratov na nesrečnega grobarja ter ga obrcala z nogami brez milosti in usmiljenja, prav po brezizjemnem pravilu in navadi dvorjanov na zemlji, ki vsakega pohodijo, kogar pohodi njihov kraljevi gospod, in vsakega božajo, kogar objema njihov knežji gospodar.

»Pokažite mi še druge slike!« je ukazal kralj škratov.

Oblak se je vnovič pretrgal in Gabrijel je zagledal krasno, slikovito pokrajino. Solnce je

za njihovo izvrstno godbo pri našem obedu. V obče pa se zahvalujemo slavnemu strokovnemu društvu za njega požrtvovalnost in prirediteljev strokovnega sestanka v njihovem lastnem domu. Dolžnost nas pa tudi veže, da se zahvalimo gospodu Zupanu in njegovi blagorodni gospej za izvrstno postrežbo ter obenem priporočamo vsem društvom to izborno gostilno.

Kočevje. Ustanovni shod društva »Strokovno društvo premogarjev v Kočevju« se je vršil dne 26. maja 1907. Željno smo pričakovali tega dneva, kajti že od 10. marca letošnjega leta smo se pripravljali na ta dan, toda sovražniki krščanstva in sovražniki Slovencev — liberalni Nemci — so nam grozili s pobijanjem, če se drzno kdaj sniti in si osnovati svoje društvo. Volitve so minule in surovost je nekoliko ponehala, mi pa smo se sešli in postavili temelj strokovnemu društvu. Zbralo se je v hiši delavca Jožefa Kužnika 30 delavcev, navdušenih za organizacijo in je obhajalo rojstni dan tako zaželjenega društva. Gospod predlagatelj pravil, kaplan Demšar, je poročal o namenu, pomenu in uspehih strokovnih društev in nas navduševal, da delamo pri prijateljih in sovražnikih za društvo, da bodo tako v kratkem vsi kočevski premogarji v naši strokovni organizaciji. Nato smo izvolili sledeči odbor: Predsednik Ivan Lenassi, predsednikov namestnik Žrebelj Franc, blagajnik Zajc Jožef, blagajnikov namestnik Kužnik Jožef, zapisnikar Mate Janez, knjižničar Ivan Lavrič; odborniki: Mulič Fr., Zupančič Anton. — Brzotjavno je pozdravil shod državni poslanec Gostinčar, želeč mu mnogo uspehov in najlepšo bodočnosti ter bratsko društvo v Vevčah z besedami: Iskreni pozdrav vrlim prvoboriteljem. Na delo pod zastavo križa do zmage.« — Ko pišemo to poročilo, šteje strokovno društvo že 57 članov, vrlih in navdušenih mož, ki so sklenili delati tako, da rdečkarji pri nas popolnoma zginejo s površja. Podrobnejše poročamo prihodnjič.

Med brati in sestrami.

Socialistični voditelji in socialnodemokratsko delavstvo. Dunajski glavni odbor socialne demokracije je pred ožjimi volitvami sklenil med drugim tudi sledeče: »Predvsem bode-mo, kjerkoli nam je mogoče, odločili proti klerikalcu, proti krščanskemu socialcu, ne glede na to, kakí stranki on pripada.« — Dosledno je šla socialna demokracija v boj za te besede. Ali iz prepričanja?! Da, iz prepričanja — voditeljev namreč, nikdar pa niso šli delavci iz prepričanja volit svoje zatiralce. V socialni demokraciji se že dalj časa kažeta prav očito dva elementa. Eden, ki hoče vedno ukazovati, in drugi, ki prvega živi in ki tvori moč socialne demokracije. V mislih imamo socialistične voditelje in inteligenco in socialnodemokratsko delavstvo. Prav v kratkih potezah bomo pokazali, kako se ta dva razločujeta. Socialistični voditelj ni delavec, ampak izobraženec, večinomoma jud, ali pa, kakor po naših krajih, kak polizobraženec, kak faliran študent ali kaj podobnega. On je bil prej vse kakor socialni demokrat, v prvi vrsti je pa bil brezverec, ki hoče vse ljudi na svetu narediti tudi brezverne. Njemu je nazadnje vseeno, ali je liberallec, ali frejmvaver ali pa socialni demokrat, njemu je to kšeft. Saj imamo imeniten zgled na Linhartu. Ko je sprevidel, da bi se dalo pri delavcih

jasno svetilo, nebo je bilo modro, voda se je lesketala v solnčnih žarkih, drevesa so bila bolj zelena in cvetje bolj pisano v solnčni svetlobi. Potok se je valovil in drevesa so šumela tihotno in skrivnostno od lahkega vetra, ki je šelestel v njihovih vejah, na katerih so prepevali gozdni ptiči; in škrjanec je vriskal v višavah svojo notranjo pesem. Bilo je neskončno lepo, dehteče poletno jutro; zdelo se je, da živi najmanjši list in najmanjša travica da se veseli življenja. Vsa narava in živali in ljudje — vse, vse je bilo polno veselja in radosti.

»O ti klaverni človek!« je ponovil kralj škratov še bolj zaničljivo kot prej, zopet zavihtel svoje noge; spustil jih je na pleča ubogega grobarja in vsi škratje so sledili njegovemu vzgledu. (Konec prih.)

precej doseči in zraven še ob tujih žuljah živeti, je pa vstopil v socialnodemokratske vrste in se vsilil za voditelja, ker slučajno zna malo hitreje pisati kakor drugi in pa par besedi gladko spregovoriti. Poglejmo pa delavca, ki je v socialnodemokratski organizaciji. On je vstopil v organizacijo zato, ker je mislil, da mu bo pri njegovem boju zoper kapitalizem socialna demokracija največ koristila. Njemu je za stanovske koristi. On hoče zvišanje plače, skrajšanje delavnega časa, prostost v vsakem oziru, zavarovanje za bolezen, preskrbo za starost. To so glavne delavčeve zahteve. Zaradi teh se on organizira, ne pa zaradi vere ali zaradi »farjev«. Ko vstopi v socialnodemokratsko organizacijo, so mu v mislih delavske in stanovske koristi. Da je socialnodemokratski program proti veri, to mu ni toliko mar, ker si misli, jaz bom že znal svojo vero ohraniti. Seveda ga potem potom časopisja in potom govorov hujskajo in ščuvajo proti farjem, da se je marsikdo zgubil. Vendar večina ne. To vemo iz skušnje. Saj še voditelji vedno tožijo, da se njihov »pravi« program širi premalo v vrstah organiziranega delavstva. Kedar bo spoznala ta večina svojo neumnost in zaslepljenost? Na Nemškem se jim že precej odpirajo oči. Na Angleškem in v Ameriki sploh delavstvo ne mara socialne demokracije. Samo si pomaga in zato ne potrebuje takih »voditeljev«. Prava stanovska, strokovna društva, ki imajo pred očmi edinole korist delavcev, to so nam ideal. V strokovnem društvu naj bi bil delavec le delavec in ničesar drugega. Nihče ga ne vpraša, ali si liberalci ali klerikalec ali socialni demokrat — to je v stanovskem društvu vseeno, če si delavec, si naš član, ker si trpin in se bojuješ z nami proti oderušemu kapitalizmu. — Danes smo se morali mi v več slučajih nasloniti na drugo stran, ker socialni demokrati ne poznajo edinosti in nočejo poznati delavskih koristi. Napisali smo to ne zavoljo delavcev, ampak zavoljo social. voditeljev. Tem niso v prvi vrsti delavske koristi, ampak brezverstvo. Kaj nas v stanovskem boju briga vera. Nam je na tem, da stremo kapitalizem in dobimo pošteno plačo za naše delo. Priliko za te vrstice nam je dal omenjeni oklic vodstva socialne demokracije. In voditelj Pernerstorfer se je celo izjavil, da raje vraga voliti, nego krščanskega socialca. Mi nismo tako zaslepljeni. Mi bi pa raje volili socialnega demokrata, kakor kapitalista. Nam so namreč delavske koristi prva reč, zato je pa zmiraj naš klic: Doli s kapitalizmom! Krščanski socialci imajo podobni delavski program, kakor socialni demokrati in lahko povedo že marsikaj, kar so naredili za delavce. V državnem zboru se bo v bližnji bodočnosti tudi glasovalo za preskrbljenje za starost in onemoglost in takrat bo mnogo vreden vsak glas. To pa vemo, da bodo vsi krščanski socialci glasovali za to zavarovanje, vsi kapitalisti pa proti. In vendar je socialistično vodstvo zapovedalo voliti kapitaliste. Pfu, takim delavskim zastopnikom. Pozna se, da to niso delavci, ampak »voditelji«. Socialno-demokratsko delavstvo bo enkrat spregledalo, kakor so spregledali delavci na Angleškem in v Ameriki, kjer so najbolje organizirani. Takrat bodo pa ostali »voditelji« brez armade, delavci si bodo sami določevali »vero in postave«.

Ljubljana. Gospod urednik, priobčite to v vašem listu, če hočete med inserati na zadnji strani: »Kdor potrebuje prepričanja, naj pride v Ljubljano, tukaj ga je dosti na prodaj. Dobi se za različne cene. Nekateri ga prodajajo za 2 kroni, drugi pa dražje, po 5 kron in najboljša vrsta velja celo 10 kron. Toda to je blago prve vrste. Morebiti bo komu bolj priložno plačevati v blagu. Tudi za blago se dobi prepričanje v Ljubljani. Tako na primer za pol litra vina in kos belega kruha. Na ta način lahko dolenski kmetje, ki pridelajo kaj več vina, lahko pokupijo mnogo prepričanja v Ljubljani. Pivovar-narji se opozarjajo, da dobe prepričanje za 5 do 10 vrčkov in mesarji, da ga dobe za dobro pripravljene gulaše. Seveda mora biti to velik porcijon. Kdor ga misli kupovati na drobno, naj prinese seboj kako malo steklenico, v kateri je bil prej spravljen terpenin, ker v taki steklenici se najbolje ohrani, da se ne — usmradi. Kdor ga pa misli kupovati na debelo, naj pride s sodom za gnojnico in sicer ponoči, ker policija prepoveduje podnevi voziti po mestu gnojnico — pardon, hotel sem reči prepričanje. Se priporočamo vsem odjemalcem!«

Okno v svet.

Volivcem vrhniškega, cirčniškega in idrijskega okraja izrekam tem potom najtoplejšo zahvalo za njihovo zaupanje.

Josip Gostinčar,
državni poslanec.

Ljubljanskim volivcem S. L. S. pristrčna zahvala, ki so mi oddali svoje glasove. Čast zavednemu krščansko-socialnemu delavstvu, ki je šlo ko en mož v boj za kandidata S. L. S. v Ljubljani.

Ivan Kregar,
zbornični svetnik.

Somišljenikom »Slovenske Ljudske Stranke«. Volitve so končane in s ponosom gleda naša stranka na dosežene sijajne uspehe. Bodi izrečena zahvala slehernemu, ki je pripomogel k temu, osobito vsem zaupnikom in vsakemu našemu volivcu. Vsakega naj navdaja zavest, da je spolnil zvesto svojo dolžnost napram narodu in domovini. Počaščeni po zaupanju, ki nam ga je izkazala ogromna večina slovenskega ljudstva pri teh volitvah, gremo svojo jasno načrtano pot naprej, v svesti si, da le načela naše stranke vodijo do pravega napredka našega naroda. — Z Bogom za ljudstvo! — V Ljubljani, dne 24. maja 1907. Osrednji odbor Slovenske Ljudske Stranke.

Olikana mladina. Po izidu volitve v Ljubljani se je pričelo pravo divjanje pijanih liberalnih barab. Z umazanimi zastavami so se vozile pijane tolpe prav kakor o pustu takozvane šeme po mestu. Na čelu te tolpe je jahal takozvani prešičji kralj Elija Predovič, ki je tudi občinski odbornik mestni. Za vozovi je šla — v svojo sramoto po mnenju vseh poštenih oseb, ki so ta prizor videle — dolga vrsta ženske mladine. Bile so to učenke višje dekliske šole in pa učiteljske kandidatkinje, bodoče učiteljice naše. Obnašale so se te goske tako surovo in predrzno, da ni čuda, ako so jih nazivali gledalci z raznimi, ne baš lepimi priimki. Za ta dan so jih pošteno zaslužile. Žalostna nam majka, ako bodo take ženske enkrat vzgajale naš mladino!

Glasovi o avstrijskih volitvah. Se že slišijo glasovi od vseh strani od naših volitev. Liberalni časopisi kar pojmovati ne morejo, kako bo mogla državna zbornica shajati brez liberalcev. To bo res velika »kunšt«, ko ne bodo več sedeli v zbornici pajaci, ki so vzdignili roke za vsak nov davek in vsako vladno predlogo, kakor papirnati pajaci, ki jih otroci vlečejo za nit, da brcajo. — Ogrom so pa prešle vse želje po splošni volivni pravici. Boje se socialnih strank, ki bi mu gledali pod prste, ker sedaj so strahovito komodni gospodje v Budimpešti, ko sede za polnimi lonci. Na Ogrskem bi se položaj po splošni volivni pravici še vse drugače spremenil, kakor pri nas. Tam je namreč Mažarov malo, čez sedem milijonov, in drugih narodnosti čez osem milijonov. Imajo pa Mažari čez 300 poslancev, vsi drugi pa 8. Seveda spreletava Mažare groza, če mislijo, kako bi bilo, ko bi dobili večino Rumuni, Hrvatje in Slovani. In še nekaj družega jih straši. Delavci nimajo nič pravic. Po mestih jim razpuščajo društva in prepovedujejo shode. po deželi pa gospodarijo nad njimi kakor so pač vajeni ti ljudje, ki se imenujejo viteški narod, imajo pa pastirske navade in huzarske manire. Delavci po veleposestvih — vsak magnat jih mora imeti na stotine, ker imajo velikanska posestva — so največji reveži brez pravic združevanja in plačani beraško. Zaslužijo po 1 K, in sicer so to boljši delavci. Drugi še manj. Enkrat bo morala socialna misel prodreti tudi na Ogrskem, in potem bodo tisti velikaši z zavihanimi muštacami in zlikanimi črevlji prišli na kant in ljudstvo bo pomedlo z veliko metlo, kakor je pri nas.

Nova in stara zbornica. Stranke v stari in novi zbornici se porazdele sledeče: Jugoslovani: Slovenci pristaši krščanskih strank: stara zbornica 11, nova zbornica 20. Slovenski liberalci: stara zbornica 4, nova zbornica 4. Hrvati: stara zbornica 10, nova zbornica 12. Srbi: stara zbornica 2, nova zbornica 2. Čehi: Liberalni Mladočehi: stara zbornica 47, nova zbornica 22. Staročehi: stara zbornica 3, nova zbornica 6. Češki realisti: stara zbornica —,

nova zbornica 2. Češki neodvisni kmetje: stara zbornica 5, nova zbornica 33. Češka katoliška narodna stranka: stara zbornica 2, nova zbornica 19. Češki radikali: stara zbornica 8, nova zbornica 10. Nemci: Krščanski socialci: stara zbornica 26, nova zbornica 67. Nemško katoliško središče: stara zbornica 30, nova zbornica 31. Nemška napredna stranka: stara zbornica 30, nova zbornica 24. Nemška ljudska stranka: stara zbornica 46, nova zbornica 25. Nemški neodvisni kmetje: stara zbornica 4, nova zbornica 21. Svobodni vsenemci: stara zbornica 7, nova zbornica 14. Schönerejevi pristaši: stara zbornica 15, nova zbornica 4. Nemški radikalec: stara zbornica —, nova zbornica 1. Druge narodnosti: Rumunci: stara zbornica 4, nova zbornica 5. Katoliški Italijani: stara zbornica 6, nova zbornica 10. Liberalni Italijani: stara zbornica 12, nova zbornica 4. Druge stranke: Socialni demokrati: stara zbornica 11, nova zbornica 83. Divjaki: stara zbornica —, nova zbornica 4. Poljaki še niso vsi izvoljeni, zato bomo o njih poročali drugič.

Leopold Kunšak.

Najhujša volivni boj na Dunaju je bil v Hernalsu. Nasproti sta si stala socialni demokrat Röger in voditelj dunajskega krščansko-socialnega delavstva Leopold Kunšak. Življenje tega moža je tako zanimivo, da ga priobčimo našim bralcem v zgled in posnemo.

Rojen je bil Leopold Kunšak 11. novembra 1871 na Dunaju, kot sin revnih starišev. Oče je bil namreč hišnik, prvi dunajski »Hausmeister«. Mladi Kunšak se je izučil sedlarstva. Ravno ko je bil dobro izučen, se je začelo na Dunaju krščansko-socialno gibanje. On je takoj izpoznal važnost tega gibanja in je bil izmed prvih somišljenikov. Podnevi je delal, zvečer in ponoči pa bral in se izobraževal. Kot 21-letni fant je ustanovil prvo krščansko-socialno delavsko društvo na Dunaju leta 1892. Ta prva organizacija je rodila velike sadove, ker poprej se nihče ni upal nastopiti proti socialni demokraciji na Dunaju, ki je bila vsemogočna med delavstvom. Vsi socialno-demokratski listi in voditelji so se posmehovali mlademu fantu in mlademu društvu in so prerokovali, da bo kmalu vse skupaj zmrznilo. Toda Kunšak je začel delati s svojim maloštevilnim društvom shode in je izobraževal svoje sodruge, socialni demokratje so jih pa napadali in jim razbijali shode. Večkrat so proti Kunšaku ob taki priliki leteli vrčki in kozarci, a njega to ni nič oplašilo. Šel je z malo zvestimi v boj, ki je bil videti brezupen. In iz teh začetkov se je rodila sedanja krščansko-socialna delavska organizacija, ki se že razteza po celi Avstriji.

Razmere so pa pokazale, da vse delo ne bo mnogo pomagalo, ako ne bodo dobili lista, ki bo vodil začetni boj. In res, 1. januarja 1896 je začel Kunšak na svojo lastno pest izdajati list »Svoboda«. (Sedaj se list imenuje »Krščansko-socialni delavski list«.) Kdor je že sam videl, kako izhajajo taki listi, bo tudi vedel, kako breme si je naložil Kunšak s tem. Podnevi je delal v delavnici in si služil svoj težki vsakdanji kruh, zvečer in ponoči je pa pisal list. Sam je vsega spisal, napisal vse naslove, prilepil znamke in nesel na pošto. Delal je tačas pri državni železnici. Le malo številjk je izšlo in direkcija ga pokliče in mu dá na prosto voljo: Pustiti list ali pa pustiti službo. Kunšak ni pomišljal in je pustil službo. Težki časi so sedaj nastopili. Kunšak je šel domu k starišem in tam so stradali vsi, a izdajal je list in navduševal delavce in organiziral dalje. Bil je urednik, upravnik in sluga, vse obenem. Kolikokrat ni imel denarja za marke in moral je prositi na posodo, a obupal ni. Tiskarna mu je grozila, da mu ustavi list, ker ni mogel redno plačevati. Pa je zdržal. Prišlo je še hujše. Konservativci so se zarotili, da uničijo list. Začeli so izdajati svoje delavski list in so ga povsod vsiljevali. Vsak naročnik »Svobode« je dobil konservativni list zastonj. Kunšak se ni umaknil, delavci pa so mu zauapli, ker so videli njegovo požrtvovalnost, naročniki so rastli in tako je prišel neki dan, ko ni mogel več nesti svojega lista na pošto, ampak naložil ga je na izposojeni voz in ga peljal — — —

Nehote nam prihaja na misel, kako se je ustanovil prvi socialno-demokratski delavski list »Ljudska volja«. Judovski kapitalisti so mu bili za botra pri rojstvu. Jud Aron Scharf je dal 1000 gld, bankir Simon Deutsch 2000 gld. in izdajatelj največjega nemškega liberalno-kapitalističnega lista »Neue Freie Presse«, Miha Etienne celo 10.000 gld. Čudno, čudno, zakaj kapitalisti podpirajo ustanovitev njim

nasprotnega lista. Pa o tem naj vsak sam pre-mišlja.

Kunšakova »Svoboda« je torej brez skrbi izhajala in zanj so minuli najhujši časi. Pridobil si je prijateljev in krščansko-socialni voditelj dunajski dr. Lueger in princ Lichtenstein sta vzela list in urednika v svoje varstvo.

Leta 1901 je trgovinski minister poklical Kunšaka v delavski svet, leta 1904 so ga Dunajčani izvolili v občinski odbor, kjer zastopa najradikalnejše delavske koristi in letos ga je delavstvo hernalškega okraja poslalo v državni zbor.

Taki možje so nam vzor in tako inteligenco spoštujemo in kolikor časa bodo v naših vrstah taki možje, se nam ni bati. Naša stvar mora napredovati!

Idrija. Nesrečna smrt. Binkoštno nedeljo zvečer je utonila v Idriji žena rudarja Lovreta Brusa. V ponedeljek zjutraj so potegnili njeno truplo v Spodnji Idriji iz vode. Vzrok: preobilna pijača!

Idrija. Za brezverca se je ogiasil Kristan pri c. kr. okrajnem glavarstvu. Po kmetih se pa hvali s svojo vero in pravi, da ni noben Lucifer. Možu se precej blede — ali mu je pa vse dobro, da bi le slepil ljudstvo. Druga mavrica, ki ima toliko barv!

Gričar & Mejač
Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata
svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Delavke in delavci pozor!
Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti

Josip Vidmar
v Ljubljani
Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.
Popravila točno in ceno.

„Naša moč“
izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:
za male šestopne oglase: 6 vrstic 70 v., 12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24 vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo: 1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.

Uredništvo in upravništvo
„Naše moči“
Kopitarjeve ulice šte. 2.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe.

Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH
Edini zavod
za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje usnja

na par
Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče
Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

AUSTRO - AMERICANA

TRIEST NEW-YORK

Potniki v Ameriko kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Šmetelca
v Ljubljani Korošerske ulice 26.
Vsakevrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Češnik & Milavec
(pri Češniku)

Špitalske ulice Ljubljana Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovjše blago**
za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Tovarna za stole

Franceta Švigeljna
na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 28, 25 26-2

vsakovrstne stole
od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo zastonj in franko.

Ivan Podlesnik ml.
Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene